

1. bruslařský ovál	dětské hřiště	nový les	mlatové cesty
2. ostrov s tůněmi	fitness	louky	asfaltové cesty
3. květnatá louka	altán	solitérní výsadby	pěšiny
4. pochozí molo	vyhlídka	hranice lesa v majetku hl. m. Prahy	
5. písečná duna	zastávka MHD	hranice chráněného území	
6. brod			
7. plužiny			

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 50,6 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Dolní Počernice, Černý Most

PLOCHA NOVĚ ZALOŽENÝCH LESNÍCH POROSTŮ: 5,3 ha

LOUKY A PLUŽINY: 24,7 ha

OVOCNÉ SADY A OSTATNÍ ZELEŇ: 7,7 ha

VODNÍ PLOCHY S BŘEHOVÝMI POROSTY: 7,5 ha

PÍSKY A ZPEVNĚNÉ PLOCHY: 1,2 ha a 3,1 ha

VLASTNÍK LESA: hlavní město Praha,
zastoupené odborem ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

Odpady si, prosíme, odnášejte s sebou domů.

ZAJÍMAVOSTI

Rybník Martiňák • Rybník Martiňák (Čeňek) je napájen Svěpravickým potokem a potokem Chvalka. Rybník byl v roce 2009 odbahněn a prošel celkovou revitalizací, v rámci níž byl postaven nový kamenný požerák a kašnový přeliv. O 10 let později prošla zásadní proměnou i zadní část rybníka a celý levý břeh. Rybník získal pozvolné břehy a původní poloostrov byl oddělen širokým vodním příkopem. Vznikl tak zcela nový pražský ostrov o rozloze 1,3 hektaru. Na ostrově byla vytvořena rozsáhlá soustava tůní.

Tůně a písečná duna • Tůně v blízkosti rybníka jsou specifickým biotopem obývaným celou řadou jinde nevidaných organismů, vyžadujících mělké vody bez ryb. Z hlediska biodiverzity jsou v pestré přírodní krajině nepostradatelné. Z písku vytěženého během hloubení tůní byla na břehu rybníka vymodelována 5 metrů vysoká duna, kterou oceňují zejména děti jako obrovské přírodní pískoviště.

Plužiny • V západní části území byly založeny tzv. plužiny. Plužiny jsou připomínkou starého způsobu zemědělského hospodaření v krajině. Nazýval se tak pozemek, který musel poskytnout svým majitelům komplexní celoroční obživu. Sloužil tedy zároveň pro pěstování nejrůznějších plodin (obilí, zeleniny, bylin), ovocných stromů a pro pastvu hospodářských zvířat. Různé způsoby souběžné rostlinné a zemědělské výroby na plužinách byly na našem území praktikovány až do 19. století, resp. do doby, než se začala používat zemědělská technika a nastal tlak na intenzifikaci. Dnes se pro kombinaci pěstování dřevin na zemědělské půdě s pastvou zvířat užívá nejčastěji termín agrolesnictví.

V roce 2023 vydalo hlavní město Praha, odbor ochrany prostředí MHMP, 1. vydání
Text a fotografie: OCP MHMP

Fotografie na úvodní stránce: severní část krajinného parku,
rybník Martiňák a ostrov s tůněmi, plužiny

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, portalzp.praha.eu

ISBN 978-80-7647-101-6

U ČEŇKU

Park U Čeňku je největší plochou nově vzniklé zeleně na území Prahy po roce 1989. Zaujímá plochu 47 hektarů, a započítáme-li sousedící pluziny, jde o téměř 51 hektarů, což je více než polovina Stromovky nebo Obory Hvězda. Rozkládá se z větší části v katastru Dolních Počernic, okrajově i Černého Mostu. Pro obyvatele místní panelové zástavby tvoří jediné snadno dostupné přírodní a rekreační zázemí.

HISTORIE ÚZEMÍ U ČEŇKU

„Čeněk“ je dřívější název místního rybníka, dnes spíše zvaného Martiňák. V historických záznamech a mapách se setkáváme ještě s podobným názvem „V Čeňku“. V minulosti bylo toto území obhospodařováno výhradně zemědělsky, a to dokonce až do roku 2007. Poté došlo v severní části lokality k navedení a rozhrnutí ornice ze staveb sídliště na Černém Mostě. Na potoce Chvalka bylo v 18. století několik menších rybníků, které byly později zrušeny. V 50. letech 20. století byl pak obnoven jediný rybník ležící uprostřed nynějšího parku – rybník Martiňák. V roce 2009 proběhla jeho celková revitalizace včetně kompletního odbahnění a opravy všech objektů (stavidlo, bezpečnostní přeliv a loviště).

Území krajinného parku na mapě stabilního katastru z roku 1848

VZNIK PARKU

Historie vzniku tohoto parku započala už v roce 2000, kdy byl vytvořen první hrubý koncept, který počítal s vybudováním poměrně masivní technické infrastruktury. Od tohoto záměru bylo naštěstí později upuštěno ve prospěch řešení spíše přírodně-rekreačního.

Výstavba parku byla zahájena v roce 2014 hrubými terénními úpravami a stavbou první části cestní sítě včetně asfaltového okruhu pro bruslaře s veřejným osvětlením. V této době také došlo k navážení zeminy do dvou umělých útvarů. Mezi nimi byla vyhloubena tůň. V dalších letech došlo k ozelenění severní části parku, a to založením několika větších remízků, kde bylo zasaženo více než 10 000 lesních stromků. Dále byl park oživen výsadbou téměř 400 alejových stromů uspořádaných do stromořadí podél parkových cest, nebo jako solitérní vý-

Budování ostrova s tůňkami v roce 2020

Dětské hřiště v severní části krajinného parku

Písečná duna u rybníka Martiňák

sadba na loukách. V roce 2018 byla tato část parku dokončena vybudováním velkého oploceného dětského hřiště a dřevěného altánu a umístěním venkovních fitness prvků.

V roce 2021 pokračovalo budování parku v jeho druhé, jižní, části. Materiál, vytěžený v rámci úprav rybníka Martiňák a vyhloubením tůní, byl vymodelován do dvou pozvolných terénních vln. Zároveň zde byly zbudovány nové parkové cesty. Zajímavostí je použití dřevěného pojezdového mola místo klasického mostu a kamenný brod přes občasnou vodoteč. Nejmohutnější stavbou je pak dřevěný můstek přes potok Chvalka.

Záměrem bylo ponechat jižní části parku přírodnější charakter. Jsou zde velké plochy luk pravidelně udržovaných formou mozaikové seče. V části bývalého poloostrova rybníka Martiňák a také na celém území jižně od rybníka se prostírají květnaté louky. Tyto louky byly založeny mimo jiné za použití originálního osiva „Pražská regionální směs“, získaného z botanicky významných pražských chráněných území.

ROZVOJ KRAJINNÉHO PARKU

V dalších letech se již nepředpokládají větší úpravy, jen dílčí vylepšení, která si vyžádá zvyšující se návštěvnost. I v budoucnu předpokládáme dodržení nastaveného základního konceptu, tj. severní část rekreační, jižní část spíše přírodně-krajinářská. Důraz je kladen na zachování rozmanité krajiny (viz graf č. 2).

NOVÉ VÝSADBY

V letech 2021–2022 také proběhla masivní výsadba zeleně. Celkem 40 000 stromků bylo vysazeno v sedmi různě velkých skupinách. Dalších 116 stromů bylo použito k výsadbě aleje. Jde o stromy různých druhů včetně několika neobvyklých jako je kaštanovník setý, jeřáb břek, keřovitá forma habru nebo cedr. Došlo také k doplnění základního mobiliáře – laviček a odpadkových košů.

Značka odpovědného lesnictví

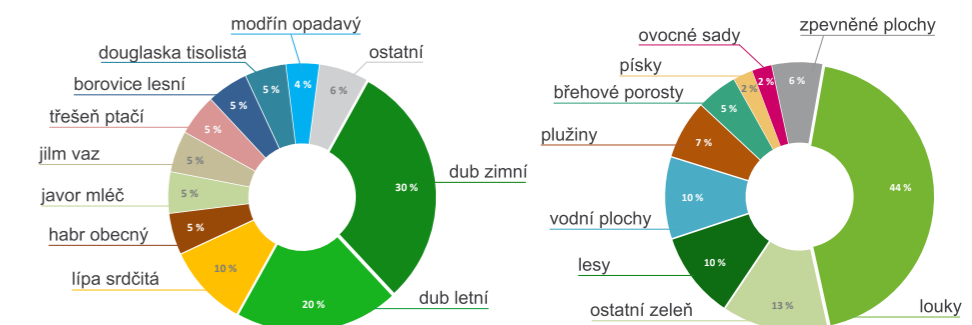

Všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, tedy i lesy v krajinném parku U Čeňku, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesního certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou vlastníka pozemků je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska).

Krajinný park U Čeňku byl zalesněn z velké části dubem, dále borovicí, lípou a jasanem. Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č. 1. Listnaté dřeviny zde převažují oproti dřevinám jehličnatým, které jsou zastoupeny zejména borovicí. Ta roste především ve dvou větších skupinách na okrajích lesoparku.

1. Zastoupení dřevin

2. Rozmanitost krajiny U Čeňku